

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Opstart proces tot het vastleggen van een reservatiestrook voor een nieuwe drinkwaterleiding tussen Viersel en Walem

Samenvatting

De waterbedrijven Pidpa en Water-link sloten in 2018 een samenwerkingsovereenkomst om de leveringszekerheid van drinkwater bedrijfsoverstijgend te versterken en tegelijkertijd het energieverbruik van grote watertransporten duurzaam te verminderen.

Hiervoor willen Pidpa en Water-link tegen 2023 een interconnectie realiseren met grote doorvoercapaciteit tussen hun grootste productiecentra van drinkwater en bijhorende toevoerdrinkwaterleidingen. Voor Pidpa gaat het om grondwater als bron. Water-link wint oppervlaktewater, voornamelijk uit het Albertkanaal.

In functie van de versterking en verduurzaming van het Vlaamse drinkwaternet start departement Omgeving een plan- en vergunningsproces op ter realisatie van een nieuwe drinkwaterleiding tussen Viersel en Walem. De tracékeuze en het ruimtelijk optimaliseren van de mogelijke tracés vormt een belangrijk aandachtspunt. Gelet op de hoogdringendheid van het project is het de bedoeling om het planproces op korte termijn op te starten.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Omgeving

Beleidsdoelstellingen: 12. ISE Water;

SD 4 'naar een efficiënte en effectieve inzet van middelen in de watersector';

OD 4 'Versterken toezicht op leveringszekerheid drinkwater', OD 5 'Versterken van het landschap van wateroperatoren'

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt het vervoer via pijpleidingen gezien als de meest duurzame transportmodus die vanuit het ruimtelijk beleid wordt ondersteund. Hierbij streven we ook naar een maximale bundeling van pijpleidingen en elektriciteitsleidingen met elkaar en met andere lijninfrastructuren.

In de strategische visie van het BRV stelt de Vlaamse Regering voorop om het energiesysteem aan te passen aan de energietransitie. Het Vlaams ruimtelijk beleid lokaliseert de energie-infrastructuur die functioneert op bovenlokaal, Vlaams en internationaal niveau. Voor het elektriciteitsnet en voor de pijpleidingen wordt in toekomst nog een belangrijke groei verwacht. Oorzaken daarvan zijn de groeiende vraag naar energie, het groter wordend aandeel kleine productie-installaties, de toenemende connectie met het buitenland en de groeiende vraag naar goedkoop transport, zonder de leefkwaliteit te schaden.

Er wordt uitgegaan van een energie-infrastructuur bundeling. Transportleidingen voor energie (elektriciteitsleidingen, gasleidingen, pijpleidingen en warmtenetten) worden zo veel mogelijk gebundeld met bestaande infrastructuur. Rekening houdend met de technische beperkingen worden leidingen zo veel mogelijk ondergronds aangelegd in leidingstroken en gebundeld met lijninfrastructuur, rekening houdend met de maatschappelijke kost. Het transport van energie (zoals elektriciteit, warmte, energie-houdende gassen, vloeistoffen) vraagt om infrastructuur. Indien dit geen veiligheidsrisico's veroorzaakt, worden deze zoveel mogelijk gebundeld met bestaande infrastructuren om versnippering tegen te gaan.

Onder 'Stedelijk-economische ruimte en energie in Europese samenhang' worden pijpleidingen omschreven als te bundelen in continentale verbindingen met weg, spoor of water. Ruimtelijke concentratie draagt bij aan meer rationele en rendabele vormen van overslag en exploitatie van het multimodaal logistiek netwerk.

In het regeerakkoord Vlaamse Regering 2019-2024 worden onder het hoofdstuk 'Circulaire Samenleving', meer bepaald 'water: we investeren in een robuust watersysteem' (p. 229-230) de strijd tegen waterschaarste en-overlast belicht. De Vlaamse Regering onderzoekt de mogelijkheden voor een nexus-aanpak waarbij koppelkansen met energie, mobiliteit, voeding en ruimtelijke planning maximaal benut worden. Hiertoe wordt de complexiteit van het watersysteem en haar interacties met de andere systemen in kaart gebracht en oplossingsrichtingen uitgewerkt.

De Vlaamse Regering werkt een strategisch plan waterbevoorrading uit vertrekkend van het actieplan droogte en wateroverlast. Om voorbereid te zijn bij een mogelijke crisis, werken we een evenwichtig en objectief afwegingskader bij dreigende tekorten uit, in overleg met de relevante actoren. De tweede krachtlijn van de waterbeleidsnota 2020-2025 bestaat uit de waterketen duurzaam beheren. De waterketen, dit is het geheel van de riolerings- en zuiveringsinfrastructuur en het drinkwaternetwerk, wordt verder uitgebreid, geoptimaliseerd en beheerd met het oog op duurzaamheid. De Vlaamse Regering zet verder in op een optimaal beheer van het openbaar waterdistributienetwerk, volgen de invulling van de openbare dienstverplichtingen op vlak van risicobeheer en leveringszekerheid door de waterbedrijven op en sturen deze bij waar nodig.

De waterbedrijven Pidpa en Water-link sloten in 2018 een samenwerkingsovereenkomst om de leveringszekerheid van drinkwater bedrijfsoverstijgend te versterken en tegelijkertijd het energieverbruik van grote watertransporten duurzaam te verminderen. Hiervoor willen Pidpa en Water-link tegen 2023 een interconnectie realiseren met grote doorvoercapaciteit tussen hun grootste productiecentra van drinkwater en bijhorende toevoerdrinkwaterleidingen. Voor Pidpa gaat het om grondwater als bron. Water-link wint oppervlaktewater, voornamelijk uit het

Albertkanaal. Het project kadert binnen de versterking van het bestaande drinkwaternet om tekorten beter op te vangen en een energiezuiniger, efficiëntere en duurzame verbinding aan te leggen.

Initieel was het plan om in het kader van het project Aqualink een hoofddrinkwaterleiding aan te leggen tussen Oelegem (Albertkanaal) en Destelbergen. Om dit mogelijk te maken besliste de Vlaamse Regering op 26 mei 2000 tot wijziging van de gewestplannen Antwerpen, Mechelen, Halle-Vilvoorde-Asse, Dendermonde, Aalst-Ninove-Geraardsbergen en Gentse en Kanaalzone als de planologische basis voor het project Aqualink.

Het gedeelte tussen het waterproductiecentrum in Walem en Destelbergen is gerealiseerd op het voorziene tracé. Het gedeelte tussen Walem en het Albertkanaal is niet gerealiseerd. Vandaag blijkt het tracé op de bestemmingsplannen niet langer te voldoen aan de nood omdat de nieuwe verbinding ook aangesloten moet worden op bestaande hoofdleidingen in de Antwerpse regio tussen Lier en het Albertkanaal. Er is dus nood aan een nieuwe reservatiestrook op een meer oostelijk gelegen tracé.

C. STAND VAN ZAKEN UITGEVOERD ONDERZOEK

In de afgelopen jaren is voorbereidend onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor het realiseren van een drinkwaterleiding DN900 tussen Viersel en Walem. Pidpa en Water-link hebben een alternatievenonderzoek en technisch onderzoek uitgevoerd met een stakeholderoverleg. Dit leidde tot een tracékeuze (2019). Daarnaast is ter voorbereiding van de projectaanvraag een project-MER (2019) opgestart dat niet volledig is afgewerkt. Het reeds uitgevoerde alternatievenonderzoek en onderzoek in kader van de project-MER vormen de eerste bouwstenen voor het planningsproces.

2. INHOUD

De doelstelling van het geïntegreerd planproces is het bieden van de juridisch-planologische basis om een hoofdwaterleiding met grote doorvoercapaciteit te realiseren tussen de grootste productiecentra van drinkwater en bijhorende toevoerdrinkwaterleidingen van Pidpa en Water-link. In de praktijk is dat een verbinding tussen Viersel (Albertkanaal) en Walem. De juridische basis wordt geboden door de opmaak van een gewestelijk RUP (GRUP).

Op de verbinding Viersel-Walem moet een tracé bepaald en vastgelegd worden. In een geïntegreerd planningsproces zal het door Pidpa en Water-link uitgevoerde tracéonderzoek verder worden uitgewerkt en worden de bestaande tracévoorstellen waar nodig geoptimaliseerd. Het geïntegreerd planproces voorziet ook in stakeholderoverleg. Dat gebeurt in een planteam, met gemeenten en met de diverse betrokkenen: bevolking, verenigingen, besturen, administraties, enzovoort.

In functie van de versterking en verduurzaming van het Vlaamse drinkwaternet start het departement Omgeving een geïntegreerd planproces op voor de realisatie van een nieuwe drinkwaterleiding tussen Viersel en Walem. Omwille van de hoogdringendheid van dit project zullen ook de mogelijkheden geëvalueerd worden om te anticiperen op het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan in toepassing van artikel 4.4.7. §1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening.

In een eerste stap zal een diepgaande analyse gebeuren van de bestaande onderzoeken met toevoeging van het lopende onderzoek; hieruit kunnen potenties maar ook belangrijke aandachtspunten gebundeld worden die in een eerste nota moeten opgenomen worden. Daarnaast zal een verkenningsfase met actoren opgestart worden om de doelstellingen scherp te krijgen, de scope af te bakenen en om samenwerkingsverbanden te bekijken en afspraken te maken om de procedures zo efficiënt mogelijk te laten verlopen.

De geïntegreerde procedure heeft het doel om een ruimtelijk optimaal tracé te reserveren voor de nieuwe drinkwaterleiding tussen Viersel en Walem ter versterking van het Vlaamse drinkwaternet. Het proces omvat een startnota waarin doelstellingen, alternatieven en de methodologie tot een milieueffectenrapportage worden neergeschreven. Na een publieke raadpleging en adviesvraag wordt de scope van het proces bepaald.

In de volgende fase (scoping) worden alle nodige onderzoeken uitgevoerd om te komen tot één alternatief dat in het ontwerp-RUP zal opgenomen worden.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR